

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Всеукраїнської науково-практичної конференції

**«ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СІЛЬСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА»**

**7 грудня 2016 року
м.Вінниця**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Всеукраїнської науково-практичної конференції
*«Екологічні проблеми сільського
виробництва»*

7 грудня 2016 року

Вінниця – 2016

БРОННІКОВА Л.Ф. ГЕОГРАФІЧНО-ЛАНДШАФТНИЙ ПІДХІД У ПІДВИЩЕННІ ЕРОЗІЙНОЇ СТІЙКОСТІ ГРУНТОВОГО ПОКРИВУ ВІННИЧЧИНИ	30
ПАЛАМАРЧУК В.Д., ГУЦЬ В.В. АБІОТИЧНІ ТА БІОТИЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ	33
ЦИГАНСЬКИЙ В.І., ЦИГАНСЬКА О.І. РІВЕНЬ НАКОПИЧЕННЯ БІОЛОГІЧНОГО АЗОТУ АГРОФІТОЦЕНОЗОМ ЛЮЦЕРНИ ПОСІВНОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ПЕРЕДПОСІВНОЇ ОБРОБКИ НАСІННЯ	35
ПОЛІЩУК М.І. ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРЕПАРАТУ «РОСТМОМЕНТ» В АГРОЦЕНОЗІ ПОСІВІВ ГІБРИДУ СОНЯШНИКУ «НК НЕОМА»	36
МАЦЕРА О. О. ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ СТРУКТУРИ ВРОЖАЮ ОЗИМОГО РІПАКУ ЗАЛЕЖНО ВІД СИСТЕМИ УДОБРЕННЯ	38
ПОЛІЩУК І.С., ТЕЛЕКАЛО Н.В. ПРОДУКТИВНІСТЬ АГРОЦЕНОЗУ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО ЗАЛЕЖНО ВІД ПІДЖИВЛЕНЬ АЗОТНИМИ ДОБРИВАМИ ТА БІОЛОГІЧНИМ ПРЕПАРАТОМ «РОСТМОМЕНТ»	40
ТЕЛЕКАЛО Н.В., БЛАХ М.В. ПРОДУКТИВНІСТЬ АГРОФІТОЦЕНОЗУ ЛЮЦЕРНИ ПОСІВНОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ВПЛИВУ ПЕРЕДПОСІВНОЇ ОБРОБКИ НАСІННЯ ТА ПОЗАКОРЕНЕВИХ ПІДЖИВЛЕНЬ	41
ПОЛІЩУК І.С., КРАВЧУК С.В. ПРОДУКТИВНІСТЬ АГРОЦЕНОЗУ КАРТОПЛІ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ ЗА РАХУНОК ЗАСТОСУВАННЯ ПОЗАКОРЕНЕВИХ ПІДЖИВЛЕНЬ	42
ПОЛІЩУК І.С., ЮРЧЕНКО Н.А. ВПЛИВ ПОЗАКОРЕНЕВИХ ПІДЖИВЛЕНЬ БІОЛОГІЧНИМ ПРЕПАРАТОМ «РОСТМОМЕНТ» НА ВРОЖАЙНІ ВЛАСТИВОСТІ СОЇ	44
ПОЛІЩУК І.С., КРАВЧУК С.В. ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРЕПАРАТУ «РОСТМОМЕНТ» В АГРОЦЕНОЗІ КАРТОПЛІ	45
ПОЛІЩУК І.С., МАЦЬКО О.Ю. ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ АГРОЦЕНОЗУ БУРЯКА ЦУКРОВОГО ЗА РАХУНОК ЗМІНИ ШИРИНИ МІЖРЯДЬ	47
ЧЕРЕДНИЧЕНКО Л.І., ЛИТВИНЮК Г.В. ВПЛИВ ФАКТОРІВ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ТА СТРОКІВ СІВБИ НА УРОЖАЙНІСТЬ КВАСОЛІ ОВОЧЕВОЇ (ЦУКРОВОЇ) В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ ПРАВОБЕРЕЖНОГО	49

УДК: 633.853.594:631.816.1

ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ СТРУКТУРИ ВРОЖАЮ ОЗИМОГО РІПАКУ ЗАЛЕЖНО ВІД СИСТЕМИ УДОБРЕННЯ

МАЦЕРА О. О., асистент

Вінницький національний аграрний університет

Постановка проблеми. Для того щоб ріпак був прибутковою культурою, необхідно жорстко дотримуватись усіх елементів технології. Найскладнішим елементом технології вирощування є розробка раціональної системи удобрення. Відомо, що озимий ріпак потребує великої кількості поживних речовин. Літературні джерела містять суперечливі дані щодо норм добрив, які необхідно використовувати для удобрення цієї культури [1-2]. Тому для оптимізації мінерального живлення криється величезний невикористаний резерв підвищення продуктивності ріпаку.

Строки сівби – важливий елемент технології вирощування насіння ріпаку озимого. Допущені помилки щодо строків сівби не піддаються виправленню і можуть стати причиною цілковитої загибелі врожаю [3].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Науковими дослідженнями доведено, що недотримання елементів технологій вирощування сільськогосподарських культур, в тому числі й ріпаку озимого, призводить до зниження їх продуктивності [4]. Складовими врожайності ріпаку є кількість рослин перед збиранням, кількість стручків на рослині, кількість насінин в стручкові та маса 1000 насінин [5-7].

Мета досліджень полягає у вивченні особливостей формування елементів структури врожаю рослин озимого ріпаку за різних строків посіву та рівнів мінерального живлення в умовах Правобережного Лісостепу України.

Виклад основного матеріалу. Озимі культури за своєю біологією є найбільш пристосованими до використання осінньо-зимової вологи і тому здатні забезпечувати високі врожаї. Біологічна основа врожаю ріпаку озимого закладається восени і залежить насамперед від підготовки ґрунту до посіву, забезпечення поживними речовинами, від строків та способів сівби, норми висіву та погодних умов.

Показники структури врожаю є досить мінливими і залежать від конкретних умов, які формують кількісне вираження кожного з них. З метою обґрунтування показників урожайності, було проаналізовано структуру врожаю ріпаку озимого, яка напряду залежала від агроприйомів вирощування.

Так, за результатами наших досліджень було встановлено, що мінеральне живлення та строк посіву значно впливають на формування структурних елементів біологічної врожайності гібриду ріпаку озимого. Так, найбільша кількість рослин на 1 м², що становила 62,65 шт. ранньостиглого гібриду Екзотік була одержана у варіанті із внесенням N₂₄₀P₁₂₀K₂₄₀ за першого строку посіву 10 серпня, що перевищувало контрольний варіант без внесення добрив на 30,76 шт. рослин.

Стосовно структурних елементів формування біологічної врожайності таких, як кількість стручків на рослині, кількість насінин в стручку, кількість насінин на 1 м² (тис.шт.) та маса 1000 насінин, то найоптимальніші їх значення було одержано у варіанті із внесенням N₁₈₀P₉₀K₁₈₀. При цьому, кількість стручків на рослині – 101 шт., кількість насінин в стручку – 16 шт., маса 1000 насінин – 4,93 г. Біологічна врожайність (4,58 т/га) за даного рівня мінерального живлення була нижчою у порівнянні із варіантом внесення N₂₄₀P₁₂₀K₂₄₀ (4,81 т/га), що пояснюється меншою кількістю рослин на одиниці площі.

За другого та третього строків посіву тенденція формування оптимальних показників депо відрізнялась від першого строку посіву. Так, найкращі показники структури за другого та третього строку посіву, кількість стручків на рослині – 102 і 101, кількість насінин в стручку – 16,6 та 17,0, кількість насінин на 1 м² (тис.шт.) – 92,33 та 71,67, маса 1000 насінин – 4,98 г та 4,73 г, та біологічна врожайність – 4,6 т/га і 3,39 т/га було одержано у варіанті із внесенням N₂₄₀P₁₂₀K₂₄₀.

Висновки та пропозиції. Аналізуючи виклад основного матеріалу можна зробити висновок, що норма мінерального живлення та строк посіву значно впливають на формування елементів структури біологічної врожайності озимого ріпаку. Так, найбільш оптимальні параметри рослини сформували за першого строку посіву 10 серпня та рівнів мінерального живлення N₂₄₀P₁₂₀K₂₄₀ та N₁₈₀P₉₀K₁₈₀.

Список використаної літератури

1. Савенко В. Г. Рапс, проблемы производства и пути их решения / В. Г. Савенко // *Агроном.* – 2007. – №4. – С. 118-119.
2. Собко М. Г. Вплив технологічних прийомів на врожайність озимого ріпаку / М. Г. Собко, І. О. Глуходід // *Вісник Сумського ДАУ.* – 2000. – Вип. 4. – С. 127-131.
3. Щоткін В. Шляхи інтенсифікації вирощування ріпаку / В. Щоткін // *Пропозиція.* – 2006. – №4. – С. 42-45.
4. Гусев М.Г., Шаталова В.В., Коківіхін С.В. Економіко – енергетичне обґрунтування ріпаку озимого в умовах зрошення півдня України. // *Зрошене землеробство:* - 2010. № 53.- с.203-204.
5. Милащенко, Н.З. Технология выращивания и использования рапса и сурепицы. / Н.З.Милащенко, В.Ф.Абрамов. – М.: Агропромиздат, 1989. – 223 с.
6. Evans, E. Oilrape yield pointer's. / E.Evans. – *Arable farming. Great Britain,* 1988, vol. 8, 5, p. 49-91.
7. Fabri, A. Minimalizace pripravu pudy pry pestovani ozime repky. / A.Fabri.– *Roste Vyroba,* 1979, 21 p.